Plan van Aanpak Kennisdeling – Versterken Hospicezorg met Focus op Bijzondere Doelgroepen – Consortium Zuidwest-Nederland (2026)

1. Aanleiding en Context

Dit plan richt zich op kennisdeling binnen het Consortium Zuidwest-Nederland met als centrale opdracht: Versterken van de hospicezorg, met specifieke focus op cliënten uit de bijzondere doelgroepen.

De zorg voor deze bijzondere doelgroepen waaronder mensen met een psychiatrische problematiek, een migratieachtergrond, een verstandelijk beperking of verslavingsproblematiek brengt extra complexiteit met zich mee. Binnen de regio is waardevolle expertise aanwezig, maar deze is versnipperd, niet altijd toegankelijk en onvoldoende geborgd.

Netwerkcoördinatoren spelen een centrale rol in het verbinden van de regio's en het versterken van hospicezorg. Dit plan richt zich daarom op kennisdeling tussen netwerkcoördinatoren én indien gewenst met de betrokken organisaties binnen de regio's. Doel is om ieders expertise te benutten en gezamenlijk de kwaliteit van hospicezorg voor bijzondere doelgroepen te versterken. Zie de uitkomsten van de vragenlijst uitvraag kennisdeling bijzondere doelgroep in de bijlage.

Het plan sluit aan bij:

- De ambitie *Versterken Hospicezorg* binnen het consortium.
- Het verbeteren en borgen van deskundigheid voor zorg aan bijzondere doelgroepen.
- De structurele samenwerking via werkgroepen en de jaarlijkse consortiumdag.
- Het intranet als centrale plek voor kennisopbouw.

Lopend project onderwijsknooppunt:
Om hospicezorg duurzaam te versterken is structurele kennisdeling, deskundigheidsbevordering en samenwerking tussen onderwijs, praktijk en onderzoek essentieel. Het actieplan van de Onderwijsknooppunten Palliatieve Zorg (zoals gedeeld op de consortiumdag 3 november 2025) ondersteunt dit door palliatieve zorgonderwijs blijvend te verankeren binnen regionale netwerken en landelijke structuren. Hierin is kruisbestuiving tussen de lopende projecten essentieel. Daarbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan bijzondere doelgroepen, zodat zorgprofessionals beter toegerust zijn om passende, inclusieve zorg te bieden. Zie bijlage 2 meer uitleg over het plan en de ontwikkeling. De bijzondere doelgroepen zijn ook opgenomen in plan van het onderwijsknooppunt en uitkomsten van project hospicezorg zal als input voor onderwijs kunnen dienen. Het plan draagt direct bij aan het versterken van hospicezorg door structurele kennisdeling, deskundigheidsbevordering en samenwerking te borgen met expliciete aandacht voor bijzondere doelgroepen. Hierdoor ontstaat een duurzaam fundament voor toegankelijke, passende en kwalitatief hoogwaardige palliatieve zorg voor iedereen.

"Beeld van het Land"
Daarnaast willen we kijken in 2026 hoe we kunnen aansluiten vanuit het landelijke initiatief Beeld van het Land. Via dit platform verbinden we de regionale inspanningen met het nationale netwerk. Zo zorgen we voor transparantie, delen we kennis en ervaringen, en benutten we bewezen best practices voor palliatieve en hospicezorg. Dit versterkt onze

kwaliteit, samenwerking en borging op langere termijn. En verbinden we vanuit bestaande middelen en gaan we geen nieuwe dingen doen.

2. Doelstelling

SMART-doelstelling:
Q3 2026 is er binnen het Consortium Zuidwest-Nederland een structureel kennisdelingsmodel ingericht ter ondersteuning van Versterken Hospicezorg, met een de focus op bijzondere doelgroepen. Dit omvat een intranet-dashboard, gezamenlijke scholingsactiviteiten en een kennisagenda. Het initiatief start met twee pilot scholing interculturele zorg en psychiatrie.

3. Behoeften en Suggesties opgehaald uit de vragenlijst (zie bijlage 1 samenvatting)

- Onderlinge kennisdeling tussen netwerkcoördinatoren versterken
- Praktische en toepasbare kennis rondom bijzondere doelgroepen.
- Goed vindbare materialen (informatie, e-learning, webminar).
- Leren van elkaars best practices.

4. Scope en Reikwijdte

Binnen scope

- Kennisdeling voor Versterken Hospicezorg, met focus op bijzondere doelgroepen.
- Betrokkenheid van netwerkcoördinatoren en aangesloten organisaties.
- Twee pilot-kennistrajecten (2026):
    - *Interculturele Zorg*
    - *Psychiatrie in de laatste levensfase*
- Ontwikkeling intranet-dashboard.
- Praktische tools zoals factsheets, flyers en e-learnings.
- Samenwerking onderwijsknooppunt onderzoek en borging deskundigheid bevordering.
- Kennisagenda via het Onderwijsknooppunt koppelen.

Buiten scope

- Individuele opleidingsbudgetten van organisaties.
- Oplossen van formele bekostigingsvraagstukken (alleen signaleren).

5. Doelgroep

- Netwerkcoördinatoren binnen het consortium.
- Onderwijsknooppunt consortium
- Hospices (primair binnen Versterken Hospicezorg).
- Indien nodig: VVT, thuiszorg, GGZ/VG, consultatieteams en expertgroepen.

6. Activiteiten en Aanpak

Werkvormen gericht op Versterken Hospicezorg

- Intervisie en casuïstiekbespreking rondom bijzondere doelgroepen.

- Webinars en themabijeenkomsten gericht op complexe zorgvragen.
- Uitwisseling praktijkverhalen tussen regio's.
- Learning community binnen het thema Versterken Hospicezorg.
- Opbouw van themadossiers op intranet.

Eerste stappen (2026)

- Psychiatrie – Versterken Hospicezorg bij psychiatrische problematiek in de palliatieve fase (Webminar dat al gepland staat vanuit NPZ rbt voor NWC - consulenten, deze kan opgenomen worden of compleet gesprek maken om verder te delen onder o.a. verzorgende en verpleegkundige) Vanuit deze bijeenkomst moet gekeken worden hoe deze vervolg kan krijgen voor de doelgroep verzorgende en verpleegkundige.
- Interculturele Zorg – Versterken Hospicezorg bij culturele diversiteit. (Inhoudelijk invulling bespreken tijdens de volgende consortiumdag 9 Februari 2026)

Beide pilots richten zich op het verbeteren van de kwaliteit van hospicezorg voor cliënten uit deze groepen.

6. Activiteiten en Aanpak

6.1 Werkvormen gericht op Versterken Hospicezorg

1. Intranet platform – kennisdeling, opbouw van themadossiers op het intranet-dashboard

Doel: één centrale plek waar kennis rondom bijzondere doelgroepen toegankelijk en actueel wordt gehouden.

- Ontwikkel per thema bijzondere doelgroep een themadossier , waar er al eerste gebruik gemaakt wordt van de informatie die te vinden is op Palliaweb. Voorgestelde teams op de bijzondere doelgroepen met:
  1. Informatie
  2. Protocollen en richtlijnen: Richtlijnen Palliatieve zorg - Richtlijnen Palliatieve zorg
  3. Webinars
  4. Praktijkverhalen
  5. Relevante onderzoeken KennisHub Palliatieve Zorg - Palliaweb
- Onderzoeken of het dashboard kennisdeling ingevuld kan worden met een zoekfunctie en duidelijke navigatie.
- De werkgroep Communicatie beheert de technische kant;
- De werkgroep Versterken Hospicezorg levert inhoud aan.
- Elke bijzondere doelgroep word apart weergegeven en kan inhoudelijk gekoppeld worden aan een verantwoordelijke om het up to date te houden (nog aan te stellen door projectgroep versterken hospice zorg)
- Na elke scholingsactiviteit of casusbespreking worden nieuwe inzichten toegevoegd.
- Jaarlijks wordt elk dossier geactualiseerd.

2. Webinars en themabijeenkomsten

Doel: kennisdeling over complexe zorgvragen bij bijzondere doelgroepen.

- Organiseer minimaal twee webinars in 2026 gekoppeld aan de pilotthema's (interculturele zorg en psychiatrie).
- Nodig experts uit (bijv. GGZ-professionals, cultuursensitieve zorgverleners, ervaringsdeskundigen).
- Webinars zijn regionaal toegankelijk en worden bij voorkeur opgenomen (dit vooraf bespreekbaar maken), zodat ze teruggekeken kunnen worden. Denk aan:
    - Agenda - Palliaweb
    - Webinars Carend
    - Webinars kinderpalliatieve zorg
    - Webinar: Agora
    - Webinar: NVFG
- Sluit elk webinar af met een "wat neem ik morgen mee?" Reflectie, zodat deelnemers direct toepasbare handvatten krijgen.
- Themabijeenkomsten kunnen zowel digitaal als fysiek worden georganiseerd, bijvoorbeeld gekoppeld aan de consortiumdag.

3. Uitwisseling van praktijkverhalen tussen regio's

Doel: leren van successen en knelpunten, versterken van verbinding tussen regio's.

- Iedere regio levert jaarlijks minimaal 2 praktijkverhalen aan (successen, dilemma's, onverwachte situaties).
- Deze verhalen worden gestandaardiseerd aangeleverd (bijv. via sjabloon: casus – aanpak – uitkomst – aandachtspunten).
- Tijdens consortiumbijeenkomsten worden best practices gepresenteerd; andere regio's denken mee over opschaalbaarheid.
- Praktijkverhalen worden opgenomen in themadossiers op het intranet, zodat andere regio's ze kunnen raadplegen.
- Bij impactvolle casuïstiek kan een mini-webinar worden georganiseerd indien gewenst

7 Pilot-trajecten (2026)

Pilot 1: Interculturele Zorg – Versterken Hospicezorg bij culturele diversiteit

- Inventarisatie van vragen en knelpunten vanuit de regio's.
- Betrekken van experts in cultuursensitieve zorg, tolken en ervaringsdeskundigen.
- Organiseren van casuïstiekbesprekingen en een themabijeenkomst.
- Verzamelen van materialen die al online beschikbaar zijn zoals:
    1. Cultuursensitieve palliatieve zorg - Palliaweb
    2. Informatiekaarten over palliatieve zorg - Pharos
    3. Cultuursensitieve zingevingszorg
    4. Mensen met een migratieachtergrond
    5. carend.nl/artikel/de-carend-podcast-interculturele-palliatieve-zorg-met-mustafa-bulut
    6. Rituelen - Geestelijke verzorging
- Delen van successen en uitdagingen via intranetdossier "Interculturele Zorg".

Pilot 2: Psychiatrie – Versterken Hospicezorg bij psychiatrische problematiek

- Samenwerking met GGZ-consultatieteams op regionaal niveau.
- Werktafels waarin netwerkcoördinatoren en GGZ-experts gezamenlijk casuïstiek bespreken.
- Scholing gericht op herkennen van psychiatrische signalen, omgang en veiligheid.
- Verzamelen van materialen die al online beschikbaar zijn zoals:
    1. Palliatieve zorg bij ernstige psychische aandoening
    2. Herziene richtlijnen Angst en Depressie in de palliatieve fase
    3. Beslisboom-Angst-in-de-palliatieve-fase.pdf
    4. Proactieve palliatieve zorg in de ggz (toolkit) - Palliaweb
    5. Sociale kaart - Praktijksteun
    6. dl008 palliatieve terminale zorg in ggz instellingen.pdf
- Pilotresultaten worden geborgd in een themadossier op intranet.

Visuele weergave en praktische toolkit, Werkvormen & Pilots 2026

Werkvorm en Doel	Acties	Betrokkenen	Resultaat
Themadossiers op intranet-dashboard Centrale kennisplek	- Thema per dossier (psychiatrie, interculturele zorg, NAH etc.) - Inhoud: factsheets, webinars, consultatieadressen, casus, richtlijnen - Jaarlijkse actualisatie	Werkgroep Versterken Hospicezorg, Werkgroep Communicatie	- Centraal overzicht voor netwerkcoördinatoren - Toegang tot relevante tools en kennis
Webinars & themabijeenkomsten Kennisdeling complexe zorgvragen	- Min. 2 webinars in 2026 - Experts uitnodigen (GGZ, interculturele zorg, ervaringsdeskundigen) - Opnames beschikbaar op intranet - Reflectievragen afsluiting	Netwerk coördinatoren, hospice professionals, ketenpartners	- Praktische handvatten - Opnames voor later gebruik
Uitwisseling praktijkverhalen Leren van successen en knelpunten	- 2 verhalen per regio - Gestandaardiseerd sjabloon: casus – aanpak - aandachtspunten - Presentatie tijdens consortiumdag - Bericht op het intranet (nieuws) - Mini-webinar bij impactvolle casussen	Netwerk coördinatoren, hospice professionals	- Best practices gedocumenteerd - Materialen beschikbaar op intranet

Werkvorm en Doel	Acties	Betrokkenen	Resultaat
Pilot Psychiatrie Verbeteren hospicezorg bij psychiatrische problematiek	- Werktafels – kennissessie met GGZ (consultatie) - Scholing over signalen, omgang, veiligheid - Tools: beslisboom, consultatiekaart, kennissheet	Netwerk coördinatoren, hospices, GGZ-consultatie teams	- Praktische tools - Themadossier "Psychiatrie"
Pilot Interculturele Zorg Verbeteren hospicezorg bij culturele diversiteit	- Inventarisatie vragen regio's - Experts & ervaringsdeskundigen - Casuïstiekbesprekingen en themabijeenkomst - Onderzoeken checklist, gesprekshulp, kennisclips	Netwerk coördinatoren, hospices, experts interculturele zorg	- Praktische tools - Themadossier "Interculturele Zorg"

Fase 1 – Inventarisatie & Analyse (Q1 2026)

- Analyse van de vragenlijst kennisdeling gericht op Versterken Hospicezorg, zie bijlage 1
- Ophaal onderwijsknooppunt behoefte en borging deskundigheidsbevordering.
- Versterken samenwerking werkgroep Versterken Hospicezorg en Onderwijsknooppunt.
- Gezamenlijke werksessie gepland in februari 2026.
- Opgehaalde informatie en capaciteit bijzondere doelgroep verwerken internetpagina
- Uitwerking scholing interculturele zorg en psychiatrie (zoals eerder benoemd)

Fase 2 – Ontwikkeling Kennisagenda (Q2 2026)

- Prioritering van thema's voor versterking van hospicezorg, aanvullen van relevante informatie opgehaald vanuit bijeenkomst onderwijsknooppunt en consortium.
- Werkgroep versterken hospice zorg en communicatie consortium ZWN nadenken over uitbreiden van toegankelijkheid informatie over bijzondere doelgroep. (Nu alleen beschikbaar voor NWC vanuit consortium, i.v.m. beperkte toegang)
- Bijeenkomst (plannen) scholing interculturele zorg en psychiatrie.

Fase 3 – Inrichting Intranet & Dashboard en kennis activiteiten (Q3 2026)

- Compleet ingerichte centrale digitale plek voor alle kennis rondom versterken Hospicezorg (bijzondere doelgroepen).
- Zoekfunctie, themadossiers, scholingsaanbod en consultatielijnen.
- Webinars, themabijeenkomsten en scholingsmodules.
- Casuïstiek-overleggen en intervisiegroepen.

- Uitkomsten en borging vanuit onderwijsknooppunt inzichtelijk en geformuleerd in actieplan.

Fase 5 – Borging & Evaluatie (Q4 2026)

- Evaluatie, dashboard en scholingsactiviteiten.
- Voorstel structurele inbedding vanaf 2027.

7. Rollen en Verantwoordelijkheden

- **Netwerkcoördinatoren:** centrale rol in kennisdeling binnen Versterken Hospicezorg.
- **Werkgroep Versterken Hospicezorg:** inhoudelijke keuzes en verbinding met hospices.
- **Onderwijsknooppunt:** deskundigheidsbevordering, kennisagenda, pilotontwikkeling.
- **Werkgroep Communicatie:** beheer en doorontwikkeling intranet/dashboard.
- **Ketenpartners:** meedenken, casuïstiek inbrengen, deelnemen aan pilots.
- **Consultatieteams:** leveren van specialistische kennis.

8. Randvoorwaarden

- Organisatorisch draagvlak voor Versterken Hospicezorg.
- Tijd en capaciteit voor netwerkcoördinatoren en organisaties voor samenwerking op consortium niveau mbt kennisdeling.
- Ondersteuning via intranet en ICT.
- Afspraken in het consortiumoverleg over monitoring en evaluatie.

9. Grootste Uitdagingen

- Versnippering van kennis binnen de hospicezorg.
- Kloof tussen specialistische kennis en dagelijkse hospicepraktijk.
- Beschikbaarheid van inzet en tijd
- Structurele borging binnen het consortium.

10. Verwachte Resultaten

- Sterkere en meer samenhangende hospicezorg, met nadruk op bijzondere doelgroepen.
- Toename kennis en handelingsbekwaamheid bij netwerkcoördinatoren en zorgprofessionals.
- Centraal kennisdashboard dat ondersteunend is aan Versterken Hospicezorg.
- Succesvolle pilots interculturele zorg en psychiatrie.
- Duurzame kennisstructuur voor 2027 en verder.

11. Evaluatie & Borging

- Jaarlijkse evaluatie tijdens consortiumdag.
- Eind 2026: rapportage en voorstel voor structurele borgen.
- Doorontwikkeling van inhouden, pilots en intranet op basis van evaluatie.

Bijlage 1: uitkomsten vragenlijst kennisdeling – deskundigheid Project versterken hospice zorg bijzondere doelgroepen.

1. Context en Netwerken

- Betrokken netwerken: Roosendaal-Bergen op Zoom-Tholen, Midden-Brabant, Zeeland, NPZR&O.
- Niet ingevuld door: Waardeland/Gorinchem & omstreken, ZHE.

2. Huidige Deskundigheid

- Er is kennis aanwezig, maar versnipperd en niet altijd vindbaar.
- Specialistische kennis (GGZ, VG) sluit onvoldoende aan op hospicepraktijk.
- Hospices ervaren beperkte ervaring met psychiatrische problematiek en verstandelijke beperkingen.

3. Behoeften en Suggesties

- **Praktijkgericht leren**: casuïstiekbesprekingen, korte leersessies, “lunch & learn”-momenten.
- **Toegankelijke kennis**: korte e-learnings, kennisclips, infographics.
- **Samenwerking**: duo-overleg hospicezorgverleners met GGZ/VG-professionals in het netwerk per regio, in het gezamenlijke themabijeenkomsten op consortium niveau voor terugkoppeling en delen van kennis.

4. Grootste Uitdagingen

- **Versnippering**: veel kennis en materialen, maar lastig samen te brengen en vindbaar te maken.
- **Kloof overbruggen**: tussen specialistische kennis en hospicepraktijk.
- **Structurele borging**: deskundigheidsbevordering vraagt continuïteit, maar nu vaak incidenteel.
- **Capaciteit**: beperkte tijd en middelen in regio.
- **Integratie**: kennisdeling opnemen in totale deskundigheidsbevordering.

5. Vorm en Aanpak

- Praktijkverhalen, reflectiegesprekken en learning communitie als basis.
- Intervisiegroepen voor uitwisseling van ervaringen.
- Scholingscarrousel en verdiepingsscholing (bijv. dementie, migratieachtergrond).

6. Dashboard en Functionaliteiten

- Wensen: zoekfunctie, interactieve kaarten, themadossiers, overzicht scholingsaanbod.
- Belangrijk: er is een duidelijke behoefte aan één centrale plek (dashboard) waar kennis gedeeld én opgehaald kan worden. Dit moet fungeren als een continu toegankelijk platform voor alle betrokkenen.
- Behoeftepeiling bij hospices noodzakelijk.

- Realisatie in 2025 niet haalbaar; focus op inventarisatie en eerste opzet plan van aanpak.

7. Toekomst en Realistische Acties

- Regionale aanpak is lijdend, niet op consortiumniveau.
- Helder overzicht van bestaande kennis en lacunes.
- Gebruik casuïstiek en praktijkreflectie als basis tijdens consortiumdagen - samenkomsten
- Start met kleine, haalbare stappen: korte leersessies, kennisclips, intervisie.

Kernboodschap

Kennisdeling over bijzondere doelgroepen moet praktijkgericht, toegankelijk en structureel ingebed worden vanuit de basis in 1 dashboard. Samenwerking met ketenpartners en het betrekken van hospices bij de voorbereiding op netwerkniveau is van groot belang. Een centraal dashboard als vaste plek voor kennisdeling en ophalen van een terugkerende wens en kan de versnippering doorbreken. Begin met overzicht en inventarisatie, en werk toe naar een regionaal plan met praktische leervormen en digitale ondersteuning.

Bijlage 2: Lopend project onderwijsknooppunt consortium ZWN.
Om hospicezorg duurzaam te versterken is structurele kennisdeling, deskundigheidsbevordering en samenwerking tussen onderwijs, praktijk en onderzoek essentieel. Het actieplan van de Onderwijsknooppunten Palliatieve Zorg (zoals gedeeld op de consortiumdag 3 november 2025)

Gedeelde visie en samenhang in het onderwijs door het onderwijsknooppunt:
Regionaal worden visies ontwikkeld waarin wordt vastgelegd hoe onderwijs, zorgpraktijk en onderzoek samenwerken aan deskundigheidsbevordering in palliatieve en hospicezorg. Het onderwijsraamwerk Palliatieve Zorg 2.0 wordt zover mogelijk geïntegreerd in curricula, met daarbij expliciete aandacht voor kwetsbare en bijzondere doelgroepen. Hierdoor worden toekomstige en huidige zorgverleners beter voorbereid op complexe situaties in de laatste levensfase, ongeacht achtergrond, beperking of specifieke zorgbehoeften.

Zichtbare en erkende rol van Onderwijsknooppunten
Het Onderwijsknooppunt heeft als doel, een zichtbare rol ontwikkelen in het uitdragen van kennis, het verbinden van partijen en het versterken van zorgkwaliteit. Daarbij wordt ook expertise rondom bijzondere doelgroepen onder de aandacht gebracht, zodat hospicezorg overal toegankelijk en passend is.

Structurele borging en financiering
Regionaal wordt verkend hoe de Onderwijsknooppunten duurzaam ingebed en gefinancierd kunnen worden binnen de Consortia Palliatieve Zorg en betrokken partners. Deze structurele borging maakt het mogelijk om kennis over onder meer culturele diversiteit, zorg voor mensen met een beperking of psychische kwetsbaarheid blijvend te delen en toepasbaar te maken in de praktijk van hospicezorg.

Landelijke afstemming en monitoring ontwikkeling
Er wordt toegewerkt naar een landelijke Raad voor Onderwijs in Palliatieve Zorg die zorgt voor strategische afstemming, gezamenlijke deskundigheidsbevordering en duidelijke basiskennis-eisen voor zorgprofessionals. In deze landelijke aanpak wordt ook het onderwijs voor bijzondere doelgroepen meegenomen, zodat inclusieve palliatieve zorg landelijk wordt versterkt. Dit omvat ook het in beeld brengen van de mate waarin onderwijs en deskundigheidsbevordering aansluiten bij de specifieke behoeften van bijzondere doelgroepen. Deze inzichten helpen om hospicezorg gericht te verbeteren.